

บทที่ 4

การเปรียบเทียบภาษาที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกัน แต่ละชาติจะมีภาษาใช้เป็นคนเอง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน เป็นต้น ภาษายังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ภาษจึงสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและสังคมของแต่ละชาติได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้ใช้ภาษาแต่ละกลุ่มยังมีภาษาเฉพาะที่ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง เช่น ภาษาที่ใช้กับกลุ่มเด็ก จะใช้แตกต่างกับภาษาที่ใช้กับกลุ่มผู้ใหญ่ เช่นเดียวกับการใช้ภาษาในเพลงกล่อมเด็กมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการติดต่อสื่อสารประเภทอื่น ๆ แต่จะมีลักษณะบางประการคล้ายคลึงกัน เช่น ลักษณะของคำ ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบภาษาที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีนในประเด็นต่อไปนี้

4.1 การตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กไทยกับจีน

4.2 การใช้คำในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน

4.3 การใช้โวหาร ในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กไทยกับจีน

ชื่อของเพลงกล่อมเด็กไทยและจีนเป็นส่วนสำคัญส่วนแรกทำให้เข้าใจว่าเนื้อหาของเพลงเกี่ยวกับสิ่งใดเพลงกล่อมเด็กจึงมีชื่อของเพลงส่วนใหญ่เป็นคำสั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความและมีความหมายที่สะท้อนให้เห็นความคิดและวัฒนธรรมของแต่ละชาติ นอกจากนี้ ยังพบมีความนิยมและวิธีการตั้งชื่อเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน

4.1.1 การตั้งชื่อตามเนื้อเพลง

เนื้อเพลงเป็นรายละเอียดของเพลงที่ผู้แต่งจะบรรยายเรื่องราวและแสดงความคิดเห็นของตนเอง ชื่อเพลงจึงทำให้เข้าใจเนื้อหาของเพลงว่ากล่าวถึงอะไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เดือนหงาย

เดือนเอยเดือนหงาย จันทร์ฉายทรงกลด

อุ้มนางวางรถ ว่าจะไปชมเดือน

พิศแลดูดาวไป ควาก็ไม่งามเหมือน

พิศแลดูเดือน เหมือนนวลอุเม่นา

ชื่อเพลง *เดือนหงาย* มีความหมายว่าเป็นเพลงที่กล่าวถึงพระจันทร์เต็มดวง มีแสงนวลตา เนื้อเพลงบรรยายถึงวันที่พระจันทร์ขึ้นเต็มดวง เป็นเวลากลางคืนที่มีบรรยากาศที่เย็นสบาย คนทั่วไปจะนิยมออกมากดูพระจันทร์และเที่ยวเล่นอย่างมีความสุข ในเพลงกล่อมเด็กบทนี้บรรยายว่า แม่จะพาลูกขึ้นรถไปเที่ยวเล่นและชมพระจันทร์ในคืนที่พระจันทร์เต็มดวง ดวงดาวจะมีแสงไม่สดใสเหมือนแสงของพระจันทร์ แม่จึงเห็นว่าลูกเป็นเด็กที่สวยงามเหมือนกับแสงพระจันทร์

นอกจากนี้ การตั้งชื่อตามเนื้อเพลงยังมีความหมายที่เกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ อย่างเช่น เพลง *ฝนฟ้า* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฝนฟ้า

ฝนฟ้าเจ้าเข้าเอ๋ย เซยลงมาให้แรงแรง

เย็นทั้งยอดแดง เย็นทั้งนวลนางเอย

ชื่อของเพลงบทนี้หมายถึงฝนที่ตกลงจากฟ้า ให้ความรู้สึกที่เย็นชุ่มฉ่ำ เนื้อเพลงบทนี้กล่าวถึง ฝนที่ตกลงมาแล้วทำให้รู้สึกเย็นสบาย จึงอยากให้ฝนตกลงมามาก ๆ ฟ้าซที่ปลูกไว้คือแดงก็จะได้ประโยชน์จากฝนฟ้าด้วย ดังนั้น การตั้งชื่อเพลงว่า *ฝนฟ้า* ทำให้เข้าใจว่าเพลงกล่อมเด็กนี้เป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ ที่ทำให้เด็กเย็นสบายด้วย

เพลง *月亮船 (เรือแสงจันทร์)* ของจีนเป็นเพลงที่มีเนื้อเพลงกล่าวถึงพระจันทร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

月亮船

月亮船呀月亮船

载着妈妈的歌谣，飘进了我的摇篮

淡淡清辉莹莹照，好像妈妈望着我笑眼弯弯

月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在枕边，

月亮船呀月亮船

载着童年的神秘，飘进了我的梦乡

悄悄带走无忧夜，不知不觉靠近了青春岸

月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在心间

คำแปล

เรือแสงจันทร์

เรือแสงจันทร์เอ๋ยเรือแสงจันทร์

บันทึกเพลงของแม่ ล่องลอยสู่เปลของฉัน
 พระจันทร์ส่องแสงมา เหมือนแม่มองลูกคิ้วรอยยิ้ม
 เรือแสงจันทร์เอยเรือแสงจันทร์ บันทึกความปรารถนาน้อยๆ เทียบท่าข้างหมอน
 เรือแสงจันทร์เอยเรือแสงจันทร์
 บันทึกความลับในวัยเด็กล่องลอยสู่ฝันของฉัน
 พาไปอย่างเงียบๆ ในค่ำคืนไร้ความกังวล ไปสู่ฝั่งของวัยหนุ่มสาวโดยไม่รู้ตัว
 เรือแสงจันทร์เอยเรือแสงจันทร์ บันทึกความปรารถนาเล็กๆ เทียบท่าที่กลางใจ

เนื้อเพลงนี้ กล่าวถึงพระจันทร์และเปรียบเทียบความต้องการของเด็กเหมือนกับเป็นเรือพระจันทร์ และเด็กจะโตขึ้นเป็นหนุ่มสาวอย่างช้าๆ เหมือนเรือพระจันทร์ที่เคลื่อนไปช้าๆ ในเวลากลางคืน ดังนั้น เด็กจึงนอนหลับโดยไม่ต้องกังวลใจ วิธีการตั้งชื่อของเพลงนี้ จึงใช้ตามเนื้อเพลงที่กล่าวถึง 月亮船 (เรือแสงจันทร์) เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ ยังมีเพลง นกกาเหว่า นกเขานาฬิกา เดือนหก เขาสูง 麦苗摇篮曲 (เพลงกล่อมเด็กข้าวสาลี) 小背篓 (ตะกร้าน้อย) 幸福的小宝贝 (ความสุขของเจ้าตัวน้อย) ฯลฯ ก็เป็นเพลงที่ตั้งชื่อตามเนื้อเพลง

สรุปได้ว่าการตั้งชื่อเพลงกล่อมเด็กของไทยกับของจีนก็มีเพลงตั้งชื่อตามเนื้อหาของเพลง เช่น เพลง "เดือนหงาย" ของไทย เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงเดือน ดังนั้น เพลงจึงตั้งชื่อว่า "เดือนหงาย" และเพลง 月亮船 (เรือแสงจันทร์) ของจีน เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงพระจันทร์ และใช้พระจันทร์มาเทียบเป็นเรือ เพราะฉะนั้น เพลงจึงตั้งชื่อว่า 月亮船 (เรือแสงจันทร์)

4.12 การตั้งชื่อตามวรรณกรรม

วรรณกรรมไทยที่นิยมเล่าและอ่านกันอย่างแพร่หลายมักเป็นเรื่องนิทาน โดยเฉพาะเรื่อง พระอภัยมณี มีการนำมาแต่งเป็นเพลงกล่อมเด็ก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พระอภัยมณี
 โอละเห่หวานละห้อย ถึงพรหมณ์น้อยศรีสุวรรณ
 หยุตพักตำหนักจันทร์ พระสุริยันสนธยา
 ให้อาครุพูนทวย ถึงแก้วเกษรา
 งามพัคตร์ลักขณา ติดนัยนาทฤคราตรี
 เหลือบแลชะเง้อหา ดารารัศมี
 แยมสรวลยวนยี่ อยู่ในที่บรรทมเอย

ชื่อเพลงกล่อมเด็กบทเพลงนี้เป็นชื่อตัวละครในเรื่อง พระอภัยมณี แต่งโดยสุนทรภู่ เนื้อเพลงกล่าวถึงพระอนุชาของพระอภัยมณีชื่อศรีสุวรรณ ซึ่งบวชเป็นพราหมณ์ แต่มีความรักนางคารารัศมีเมื่อพักอยู่ที่ตำหนักจันทร์ก็คร่ำครวญคิดถึงนางตลอดทั้งคืน ดังนั้น ภารตั้งชื่อของเพลงนี้ ใช้ชื่อของตัวละครเอก สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยรู้จักวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงนำเรื่องราวในวรรณกรรมบางตอนมาแต่งเป็นเพลงกล่อมเด็ก

นอกจากนี้ การตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กไทยยังมีการตั้งชื่อเป็นตัวละครในวรรณกรรมอย่างเช่นเพลง นางปทุมเกสร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นางปทุมเกสร	
มาข้าจะขอกล่าว	ถึงเรื่องราวนางปทุม
รูปสวยรวยรุ่ม	เกิดในพุ่มนุชบ
ถ้ายิ่งสง	เก็บได้องค์นางมา
ถ้ายิ่งไว้	เติบโตใหญ่กาย
ถ้ายิ่งไปป่า	เจ้าก็ร้อยพวงมาลัย
ร้อยเอยร้อยแล้ว	นางแก้วก็พิชฐานไป
เนื้อคู่อยู่ไหน	ขสงวงมาลัยสวมกร
สวมข้อพระหัตถ์	รัดข้อพระกร
ร่วมฟูกร่วมหมอน	ร่วมที่นอนเดียวเอย

ชื่อของเพลงนี้เป็นชื่อตัวละครหญิงที่เป็นพระมารดาของพระอภัยมณี เนื้อหาของเพลงนี้ กล่าวถึงประวัตินางปทุมเกสร ที่เป็นหญิงสาวงามเกิดในดอกไม้ พระฤๅษีเก็บไปเลี้ยงจนเติบโต นางได้ร้อยพวงมาลัย เพื่อเลี้ยงทายหาคู่ครอง การตั้งชื่อโดยใช้ชื่อของตัวละครเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยจดจำเนื้อหาของวรรณกรรมและคัดเลือกเนื้อเรื่องที่ประทับใจมาแต่งเป็นเพลง

เพลงกล่อมเด็กจีนที่มีเนื้อเพลงเกี่ยวกับเรื่องราวในวรรณกรรมหรือนิทาน ก็จะตั้งชื่อตามชื่อเรื่องของวรรณกรรม ดังตัวอย่าง

小红帽
我独自走在郊外的小路上，
我要把那糕点带给外婆尝一尝。
她家住在又远又僻静的地方，
我要担心附近是否有大灰狼。
当太阳下山岗，
我要赶回家，
和妈妈一同进入甜蜜梦乡。

คำแปล

หนูน้อยหมวกแดง

ฉันเดินอยู่บนถนนนอกชานเมืองเพียงคนเดียว
ฉันจะเอาขนมไปให้คุณย่าชิมซะหน่อย
บ้านของเธออยู่ในสถานที่ที่ทั้งไกลและเงียบเชียบ
ฉันเป็นกังวลว่ารอบข้างมีหมาป่าตัวใหญ่อยู่ไหม
เมื่อเวลาพระอาทิตย์ตกดิน
ฉันจะต้องรีบกลับบ้าน
เข้าไปในความฝันอันแสนหวานกับแม่

เนื้อเพลงนี้เล่าเรื่องเกี่ยวกับนิทานชื่อ "หนูน้อยหมวกแดง" โดยใช้แนวเรื่องว่าหนูน้อยหมวกแดงเดินทางไปเยี่ยมคุณย่า และต้องเดินผ่านป่าเพียงคนเดียว ตอนจบของนิทานหมาป่าได้ทำร้ายคุณย่าและหนูน้อยหมวกแดง แต่เนื้อเพลงกล่อมเด็กกล่าวว่าต้องรีบกลับบ้านเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายและจะได้นอนหลับฝันดี ดังนั้น การเอานิทานเรื่อง "หนูน้อยหมวกแดง" มาแต่งเป็นเนื้อเพลง จึงตั้งชื่อตามชื่อของนิทาน

การตั้งชื่อของเพลงตามวรรณกรรมหรือนิทานนอกจากมีการใช้ชื่อของนิทานแล้ว ยังมีเพลงบางบทตั้งชื่อตามเนื้อหาของวรรณกรรมประเภทนิทาน อย่างเช่น

黄河摇篮曲

(黄河! 中华儿女心中的歌插曲)

一个个都睡着了, 我也在梦中, 你也在梦中
只有黄河妈妈把堤岸轻轻拍, 把船儿轻轻摇。
我也在梦中, 你也在梦中, 紧紧的依偎在妈妈的怀抱
我也在梦中, 你也在梦中, 紧紧的依偎在妈妈的怀抱
一个个都睡着了, 我在梦中笑, 你在梦中笑
倾听黄河妈妈为我们讲故事, 为我们唱歌谣
我在梦中笑, 你在梦中笑, 幸福的成长在妈妈的怀抱
我在梦中笑, 你在梦中笑, 幸福的成长在妈妈的怀抱

คำแปล

เพลงกล่อมเด็กแม่น้ำหวงเหอ

เด็ก ๆ ทุกคนล้วนแต่หลับกันหมด ฉันก็อยู่ในความฝัน เจ้าก็อยู่ในความฝัน

มีเพียงแต่ท่านแม่หวงเหอค่อย ๆ ตีฟิ่ง ค่อย ๆ โยกเรือ
 ฉันทอยู่ในความฝัน เจ้าก็อยู่ในความฝัน ชบอยู่ใกล้ๆ อ้อมกอดของแม่
 ฉันทอยู่ในความฝัน เจ้าก็อยู่ในความฝัน ชบอยู่ใกล้ๆ อ้อมกอดของแม่
 ทุกคนล้วนแต่หลับกันหมด ฉันทก็ยังมีอยู่ในความฝันหวาน เจ้าก็ยังมีอยู่ในความฝัน
 ฟิ่งท่านแม่หวงเหอเล่านิทานให้เราฟัง ร้องเพลงให้เราฟัง
 ฉันทอยู่ในความฝัน เจ้าก็อยู่ในความฝัน เติบโตอย่างมีความสุขในอ้อมกอดของแม่
 ฉันทอยู่ในความฝัน เจ้าก็อยู่ในความฝัน เติบโตอย่างมีความสุขในอ้อมกอดของแม่

บทเพลงนี้ก็เป็นเพลงกล่อมเด็กที่เกี่ยวกับนิทานที่เป็นตำนานเกี่ยวกับสถานที่ที่ทำให้เข้าใจว่า เพลงนี้มีที่มาจากเรื่องราวเกี่ยวกับแม่น้ หวงเหอ นอกจากนี้ ชื่อของเพลงนี้ยังใช้คำว่า搖籃曲 (เพลงกล่อมเด็ก) สามารถแสดงให้เห็นประเภทของเพลงนี้คือเพลงกล่อมเด็ก

จากตัวอย่างทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนมีการตั้งชื่อตามวรรณกรรมด้วยเช่นเพลง พระอภัยมณี เป็นเพลงที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเรื่อง พระอภัยมณี และเพลง 小红帽 (หนูน้อย หมวกแดง) ของจีน เป็นเพลงเกี่ยวกับนิทานเรื่อง หนูน้อยหมวกแดง การตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กตามวรรณกรรมมี 2 รูปแบบ คือ การตั้งชื่อโดยใช้ชื่อของวรรณกรรมและการตั้งชื่อโดยใช้ชื่อของตัวละครในวรรณกรรม การตั้งชื่อตามวรรณกรรมนี้ทำให้เข้าใจเนื้อหาของวรรณกรรมโดยตรง ส่วนการตั้งชื่อตามตัวละครในวรรณกรรมทำให้เข้าใจเนื้อหาที่คัดเลือกส่วนของวรรณกรรมมาแต่ง และยังสามารถเข้าใจวรรณกรรมผ่านบทเพลงให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า แม้ว่าทั้งประเทศไทยกับประเทศจีนมีเพลงกล่อมเด็กที่ตั้งชื่อตามวรรณกรรมหรือนิทานแล้ว แต่วิธีการตั้งชื่อของไทยกับจีนยังมีความแตกต่างกันคือ เพลงกล่อมเด็กของไทยตั้งชื่อโดยใช้ชื่อของวรรณกรรม เช่นเพลงพระอภัยมณี หรือชื่อของตัวละครในวรรณกรรม เช่นเพลง นางปทุมเกสร มาตั้งเป็นชื่อเพลง แต่การตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กจีน นอกจากมีวิธีการตั้งชื่อโดยใช้ชื่อของนิทานมาตั้งเป็นชื่อเพลง เช่นเพลง 小红帽 (หนูน้อยหมวกแดง) แล้ว ยังมีเพลงบางบทตั้งชื่อตามเนื้อหาของนิทาน เช่นเพลง 黄河摇篮曲 (เพลงกล่อมเด็กแม่น้ำหวงเหอ) ซึ่งเป็น การตั้งชื่อเพลงตามวรรณกรรมหรือนิทานอีกวิธีหนึ่ง

4.1.3 การตั้งชื่อตามลักษณะของเด็ก

เพลงกล่อมเด็กส่วนหนึ่งตั้งชื่อตามลักษณะของเด็กที่น่ารัก โดยใช้คำที่มีความหมายแสดงถึงความรู้สึกรักและเอ็นดูเด็ก รวมถึงการทะนุถนอมเด็ก เช่น เจ้าเนื้ออุ่น เจ้าเนื้อนุ่มเป็นต้น ดังต่อไปนี้

เจ้าเนื้ออ่อน
เจ้าเนื้ออ่อนเอ๋ย เก็บดอกไม้กุหลาบมาเย็บ
เก็บมาร้อยกรองให้แม่ทองข้าเล่น เนื้อเย็บแม่คนเดียวเอ๋ย

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของเด็กที่น่ารัก น่าทะนุถนอมและยังสื่อความหมายถึงความรักของผู้ร้องที่มีต่อเด็กได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ยังตั้งชื่อตามลักษณะของเด็กที่น่ารักเป็นชื่อเพลงว่าเจ้าเนื้อนุ่มดังนี้

เจ้าเนื้อนุ่ม
เจ้าเนื้อนุ่มเอ๋ย อุ้มเจ้ามักจะเคยมือ
วางลงเสียบ้างเถิดเถา บุญลือเจ้าคนเดียวเอ๋ย

เจ้าเนื้อนุ่มมีความหมายว่าเด็กมีผิวเนียนละเอียดและอ่อนนุ่ม ชื่อเพลงจึงสะท้อนให้เห็นถึงความรักและทะนุถนอมเด็ก โดยเนื้อเพลงวรรคต่อมาได้กล่าวถึงแม้ว่าเด็กจะน่ารักก็จะไม่อุ้มบ่อย ๆ เพราะเด็กจะเคยชินและจะร้องให้แม่มาอุ้มเสมอ ๆ

นอกจากสองเพลงนี้แล้ว เพลงที่ตั้งชื่อตามลักษณะของเด็กยังมีเพลงเจ้าเนื้อละเอียด เจ้าเนื้อเย็น เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้ออ่อน เจ้าทองคำ และเจ้าทองดีแสดงให้เห็นว่าการตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กไทยมีการตั้งชื่อตามลักษณะของเด็กที่น่ารักน่าทะนุถนอม สะท้อนให้เห็นถึงความรักของแม่ จึงเลือกใช้คำที่สามารถบรรยายลักษณะของเด็กและความรู้สึกของแม่ได้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า เพลงกล่อมเด็กของไทยมีเพลงตั้งชื่อตามลักษณะของเด็กที่ฟังเพลง ซึ่งเป็นวิธีการตั้งชื่อที่ชาวจีนไม่ใช่ เช่น เพลงเจ้าเนื้ออ่อน สะท้อนให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะน่ารัก น่าอุ้ม เพราะเป็นเด็กที่มีเนื้ออ่อน แต่ของจีนไม่มีการตั้งชื่อโดยใช้วิธีนี้ต่ออย่างใด

4.1.4 การตั้งชื่อตามประเภทของเพลง

เพลงกล่อมเด็กเป็นเพลงร้องเพื่อให้เด็กนอนหลับ เพลงกล่อมเด็กจีนจึงมีเพลงตั้งชื่อตรงตามประเภทของเพลง คือตั้งชื่อว่าเพลงกล่อมเด็กและเพลงนอนหลับ อย่างเช่นตั้งชื่อเพลงว่า 摇篮曲 (เพลงกล่อมเด็ก) เป็นการตั้งชื่อตามชื่อของเพลงกล่อมเด็ก การตั้งชื่อโดยใช้วิธีการนี้สะท้อนให้เห็นว่าต้องการให้เข้าใจว่าเป็นบทเพลงที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กนอนหลับโดยตรงตามชื่อของเพลง

เพลงกล่อมเด็กบางบทเพลงมีชื่อที่แสดงถึงจุดมุ่งหมายสำคัญคือกล่อมให้เด็กนอนหลับ ดังนั้นจึงตั้งชื่อเพลงที่มีความหมายชักชวนหรือบอกให้เด็กไปนอน อย่างเช่น睡觉觉 (นอนหลับ) เป็นการชักชวนและบอกให้เด็กไปนอนโดยตรง เป็นชื่อที่เข้าใจได้ง่ายและสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กจีนอีกวิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายของเพลงนี้คือร้องเพื่อให้เด็กนอนหลับ

นอกจากนี้ ยังมีเพลงตั้งชื่อว่า *小宝宝睡着了* (เด็ก ๆ นอนหลับแล้ว) *睡吧, 我的小宝宝* (นอนหลับซิ ลูก) ก็เป็นการตั้งชื่อตามประเภทของเพลง เป็นคำที่ชักชวนเด็กให้นอน โดยตรง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของเพลงประเภทเพลงกล่อมเด็ก

สรุปได้ว่าการตั้งชื่อของเพลงกล่อมเด็กจีนก็มีการตั้งชื่อตามประเภทของเพลง เพลงกล่อมเด็กของจีนมีเพลงบางบทตั้งชื่อว่า *摇篮曲* (เพลงกล่อมเด็ก) แสดงให้เห็นเพลงบทนี้เป็นเพลงประเภทเพลงกล่อมเด็กโดยตรง

4.2 เปรียบเทียบการใช้คำในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน

คำเป็นส่วนประกอบของประโยค โดยใช้คำแต่งเป็นประโยคและข้อความและนำมาใช้แต่งเป็นบทเพลง การใช้คำสะท้อนสิ่งที่ผู้แต่งพบเห็นและแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ของผู้แต่ง การใช้คำในบทเพลงแต่ละเพลงจึงแสดงให้เห็นสิ่งที่ผู้แต่งกล่าวถึงหรืออารมณ์ที่แสดงออกมามีความแตกต่างกันไป โดยเฉพาะเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนบทเพลงใช้คำแบบต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.2.1 การใช้คำคล้องจอง

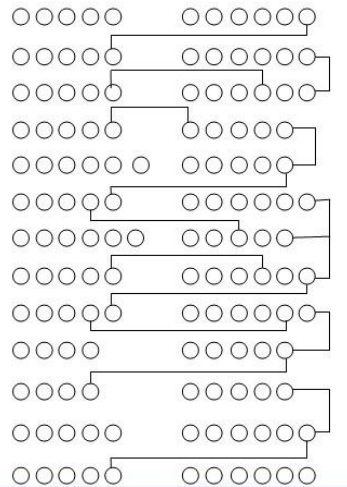
วรรณกรรมร้อยกรองที่แต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย จะใช้คำสัมผัสคล้องจองก็ตามลักษณะบังคับทำให้มีความไพเราะแต่การใช้คำคล้องจองในบทเพลงกล่อมเด็กที่มีลักษณะเป็นคำประพันธ์อีกประเภทหนึ่งการใช้คำไม่เคร่งครัดมากเท่าคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น

เจ้านกกาเหว่าเอย	ไข่ไว้ให้แม่กาฟัก
แม่กาก็หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเผื่อ	ไปคาบเอาเหยื่อมาป้อน
ถนอมไว้ในรังนอน	ซ่อนเหยื่อมาให้กิน
ปีกเจ้ายังอ่อนคลอเคล	ท้อแท้จะสอนบิน
แม่กาพาไปกิน	ที่ปากน้ำพระคงคา
ดินเจ้าเหยียบสาหร่าย	ปากก็ใช้หาปลา
กินกุ้งแกลกินกุ้ง	กินหอยกระพังแมงดา
กินแล้วก็โผมา	จับที่ต้นหว้าโพธิ์ทอง
ยังมีนายพราน	เที่ยวเยี่ยมเยียมมองมอง
ยกปืนขึ้นส่อง	จ้องเอาแม่กาค่า

ตัวหนึ่งว่าจะดีม
กีนางแม่กาตา

อีกตัวหนึ่งว่าจะยา
คำวันนี้คุณแม่

เพลงกล่อมเด็กบทนี้ ใช้คำแต่ละวรรคเท่า ๆ กัน คือ วรรคแรก 5 คำและวรรคที่สอง 6 คำ มีคำสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรคดังแผนผังต่อไปนี้

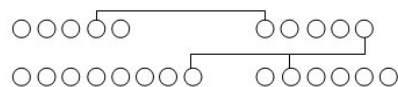

จากตัวอย่างมีคำสัมผัสคล้องจองกันเป็นคู่ ๆ คือ รัก-พัก อุทร-ป้อน เผื่อ-เหยื่อ กิน-บิน ไป-ใช้ คา-ปลา-คา กัง-พัง ดา-มา โผ-โพธิ์ ทอง-มอง มอง-ส่อง คำ-ย่า เพลงกล่อมเด็กบทนี้ไม่มีกำหนดคำที่ต้องสัมผัสแน่นอน หรือไม่มีการกำหนดบังคับการใช้คำสัมผัส ขึ้นอยู่กับจังหวะและลีลาการร้องของแต่ละเพลง ซึ่งทำให้เพลงมีความไพเราะและจดจำได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างการใช้คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กที่มีขนาดสั้น ก็มีการใช้คำสัมผัสอย่างอิสระ ตัวอย่างเช่น

เจ้าเนื้อละเอียดเคย เกลียดแม่หรือว่าไร
เกลียดแม่แล้วเจ้าจะกินนมใคร สายใจเจ้าคนเดียวเคย

เพลงนี้เป็นเพลงขนาดสั้นและจดจำง่าย เพราะใช้คำสัมผัสที่ทำให้มีจังหวะลีลา การขับร้องที่ไพเราะ ตามแผนผังต่อไปนี้

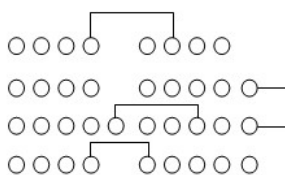

จากตัวอย่างเพลงกล่อมเด็กนี้ ใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน คือไร-ใคร-ใจ แม้ว่าจะเป็นเพลงที่มี 4 วรรค ขนาดสั้นยังนิยมใช้คำสัมผัส ทำให้ไพเราะและจดจำได้ง่าย ผู้ร้องเพลงก็ร้องได้เป็นอย่างดี สะท้อนให้เห็นความนิยมของคนไทยที่เลือกสรรใช้คำสัมผัสได้เหมาะสม มีความไพเราะ

คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กของไทยส่วนใหญ่ไม่บังคับเคร่งครัด ใช้คำคล้องจองกัน
อย่างอิสระ ตัวอย่างเช่น

เดือนเอยเดือนหงาย จันทร์ฉายทรงกลด
อุ้มนางวางรถ ว่าจะไปชมเดือน
พิศแลดูดาวไป ดาวก็ไม่งามเหมือน
พิศแลดูเดือน เหมือนนวลอุแม่่นา

เพลงกล่อมเด็กนี้เป็นเพลงที่มีขนาดสั้น แต่มีคำสัมผัสคล้องจองกันหลายคำ ตามแผนผัง
ต่อไปนี้

เพลงกล่อมเด็กบทนี้มีคำสัมผัสคล้องจองเป็นคู่ ๆ กันคือ คู่ หงาย-ฉาย ไป-ไม่
เดือน-เหมือน แม้ว่าเพลงนี้เป็นเพลงที่มีขนาดสั้น แต่การใช้คำสัมผัสคล้องจองเหล่านี้ ทำให้เพลง
ไพเราะมากขึ้น ทั้งผู้ร้องและผู้ฟังจะจดจำเพลงได้ง่าย

เพลงกล่อมเด็กของจีนนิยมใช้คำสัมผัสเป็นจำนวนมาก แต่คำที่สัมผัสจะใช้ตามความนิยม
ของชาวจีน คือ อยู่ทำยรรค ตัวอย่างเช่น

风儿摇呀摇，摇着小毛桃。
树枝摇呀摇，摇着小黄鸟。
摇篮摇呀摇，摇着小宝宝。

เพลงนี้เป็นเพลงขนาดสั้น มีการใช้คำสัมผัสดังแผนผังต่อไปนี้

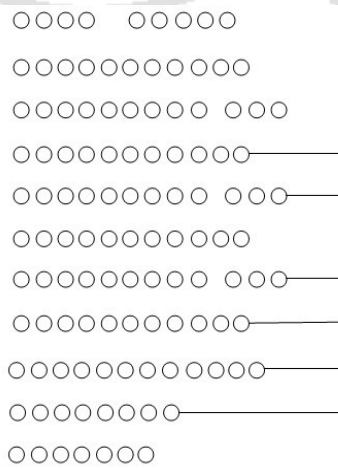
จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คำที่สัมผัสในเพลงบทนี้มี 3 คำ คือ "桃" (ถาว) "鸟" (เหินฮว)
และ "宝" (เป่า) ตัวสะกดของ 3 คำนี้เป็นคำที่มีตัวสะกดเดียวกัน คือคำว่า "桃" เป็นคำที่มีสระ
"ao" (-า) คำว่า "鸟" เป็นคำที่มี 2 สระ คือ สระ "i" กับสระ "ao" ดังนั้น สระสุดท้ายคือสระ "ao"
คำว่า "宝" เป็นคำที่มีสระคือสระ "ao" 3 คำนี้จึงมีสระสุดท้ายเหมือนกัน คือสระ "ao" (-า)
นอกจากนี้ คำสัมผัสในเพลงนี้ทั้ง 3 คำก็เป็นคำสุดท้ายของแต่ละวรรค การใช้คำสัมผัสทำให้เพลง
ไพเราะมากขึ้นและจดจำได้ง่าย

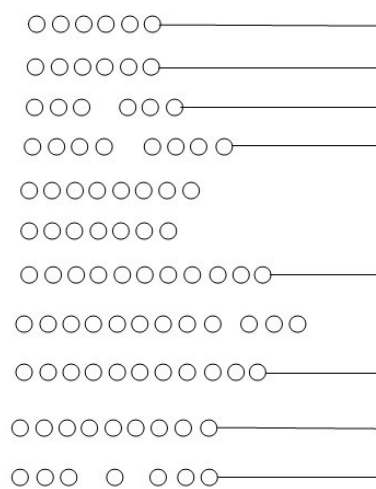
นอกจากเพลงที่มีขนาดสั้นมีคำสัมผัสแล้ว เพลงกล่อมเด็กของจีนที่มีขนาดยาวก็นิยมใช้คำสัมผัสเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

睡吧宝宝 乖乖的睡吧
 睡吧宝宝外面天色已黑了
 小鸟也在巢里睡着了 睡着了
 我的好宝宝快睡觉快睡觉
 明天早晨你要起身早 起身早
 睡吧宝宝月亮星儿出来了
 它们出来陪伴你睡觉 你睡觉
 我的好宝宝快睡觉快睡觉
 你在梦里也会微笑微笑

睡吧可爱的小宝宝
 你坐着梦的小船
 在爱的湖上漂
 在爱的湖上摇
 漂呀漂 摇呀摇
 静静的漂 慢慢的摇
 小鸟儿就要歌唱了
 太阳就要出来了
 睡吧宝宝快快睡吧好宝宝
 窗外风儿悄悄回家了 回家了
 我的好宝宝快睡觉快睡觉
 不知梦里花儿落多少
 落多少 嗯 落多少

เพลงนี้เป็นเพลงขนาดยาวและแบ่งเป็นสองตอน แต่มีคำสัมผัสทั้งบทเพลง การใช้คำสัมผัสมีลักษณะตามแผนผังต่อไปนี้

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าเพลงกล่อมเด็กนี้มีการบังคับคำสัมผัส ซึ่งเป็นคำสุดท้ายของแต่ละวรรค คำที่สัมผัสมีคำว่า“觉”(เจี้ยว) มีสระ 2 เสียงคือ สระ “i” กับสระ“ao” “早”(เจ้า) มีสระคือ สระ“ao” “笑”(เซี่ยว) มีสระ 2 เสียงคือ สระ “i” กับสระ“ao” “漂”(เฟี้ยว) มีสระ 2 เสียง คือ สระ “i” กับสระ“ao” “摇”(เหยา) มีสระคือสระ“ao” “宝”(เป่า) มีสระคือสระ“ao” และ“少”(เส้า) มีสระคือสระ“ao” ทั้ง 7 คำนี้ มีตัวสระสุดท้ายเป็นสระ “ao” (-าว) คำสัมผัสนี้ทำให้เพลงไพเราะมากขึ้นและสามารถจดจำเพลงได้ง่าย

คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กของจีนมีการบังคับเป็นคำสุดท้าย ตัวอย่างเช่น

宝贝宝贝，我的宝贝，小宝贝
 妈妈的歌儿伴你入睡，小宝贝
 你在梦里晓得多甜，小宝贝
 妈妈的心里就有多美，我的好宝贝
 你像走进月亮宫哎，嫦娥向你笑微微，
 希望的雨露向你洒，你是多么幸福的小宝贝
 宝贝宝贝，我的宝贝，小宝贝
 爸爸的灯光伴你入睡，小宝贝
 你在梦里笑咪咪呀，小宝贝
 好像和爸爸在一起飞，我的好宝贝
 你们飞进科学宫哎，知识老人笑微微，
 智慧的花环送给你，你是科技花园的小蓓蕾

เพลงนี้เป็นเพลงที่มีขนาดยาว มีคำสัมผัสตามแผนผังต่อไปนี้

คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กบทนี้มีอยู่ที่สุดท้ายของแต่ละวรรค คำสัมผัสในเพลงนี้มี 12 คำ แต่มี 9 คำเป็นคำเดียว คือ "贝" (เป็ย) และมีคำว่า "微" (เวย) 2 คำ อีกคำหนึ่งคือ "蓄" (หลย) ทั้ง 3 คำนี้เป็นคำที่มีเสียงสระที่เหมือนกัน คือ สระ "ei" คำสัมผัสนี้ทำให้คำท้ายของแต่ละวรรคมีเสียงคล้ายคลึงกัน ดังนั้น จึงทำให้เพลงจดจำง่ายและมีความไพเราะมากขึ้น

สรุปได้ว่า คำสัมผัสคล้องจองเป็นการใช้ภาษาที่ทั้งคนไทยและคนจีนนิยมใช้เหมือนกันในเพลงกล่อมเด็ก การใช้คำสัมผัสคล้องจองทำให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้น ผู้ขับร้องและผู้ฟังเพลงจะจดจำเพลงได้ง่าย

ในด้านความแตกต่างกันในการใช้คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กของไทยและของจีนได้แก่ เพลงกล่อมเด็กของไทย ใช้คำสัมผัสคล้องจองกันอย่างอิสระและไม่มีการบังคับ การใช้คำสัมผัสขึ้นอยู่กับผู้แต่งเพลง แต่ในเพลงกล่อมเด็กของจีน คำสัมผัสมีการบังคับคือ จำเป็นต้องแต่งให้สัมผัสที่ตำแหน่งคำสุดท้ายของแต่ละวรรค ส่วนคำอื่นๆ ไม่กำหนดว่าต้องเป็นคำสัมผัส

นอกจากนี้ คำที่สัมผัสคล้องจองกันในเพลงกล่อมเด็กยังมีเป็นคู่ ๆ กัน เป็นคำสัมผัสสระต่างกัน อย่างเช่น ในเพลง *เดือนหงาย* มีคำสัมผัสสระคล้องจองกัน 3 คู่ คือ *หงาย-ฉาย* *ไป-ไม* และ *เดือน-เหมือน* "สระ" ของของคำสัมผัส 3 คู่นี้เป็นเสียงสระต่างกัน แต่ในเพลงกล่อมเด็กของจีน คำที่สัมผัสต้องเป็นคำที่มีเสียงสระตัวเดียวทั้งหมด อย่างเช่น ในเพลง *睡吧宝宝* คำที่สัมผัสในเพลงคือ "觉" (เจี้ยว) "早" (จ้าว) "笑" (เซี้ยว) "漂" (เฟี้ยว) "摇" (เหยา) "宝" (ป้าว) และ "少" (สาว) ทั้ง 7 คำนี้เป็นคำที่มีเสียงสระเหมือนกัน คือ "ao" (-า) เป็นวิธีการใช้คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กของจีนที่แตกต่างจากการใช้คำสัมผัสในเพลงกล่อมเด็กของไทย

4.22 การเล่นคำซ้ำ

คำซ้ำ เป็นการใช้คำเดิมซ้ำ ๆ เป็นการย้ำคำให้สะดุดใจเป็นคำอีกประเภทหนึ่งที่ทั้งคนไทยและคนจีนนิยมใช้แต่งในเพลงกล่อมเด็ก เพื่อให้เด็กสนใจ คำซ้ำที่ใช้ในเพลงกล่อมเด็กแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น ซ้ำ ทำแบบ AABB ซ้ำ ทำแบบ ABB และซ้ำ ทำแบบ AA เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ยังมีนายพราน เที่ยวเยี่ยมเยี่ยมมองมอง
ยกปืนขึ้นส่อง จ้องเอาแม่กาดำ

ในตัวอย่างนี้มีการใช้คำซ้ำ แบบ ABB “เยี่ยมเยี่ยมมองมอง” เป็นการซ้ำ คำที่บรรยายกริยาของนายพราน แสดงให้เห็นภาพของนายพรานที่กำลังมองแม่กาอยู่ ทำให้เด็กรู้สึกสนใจกับการบรรยายที่มีการเคลื่อนไหวและเหมาะสมกับวิธีพูดของเด็กที่ชอบและเคยชิน กับการพูดซ้ำ คำ คำซ้ำของผู้ใหญ่ที่ทำให้เด็กเข้าใจง่าย

นอกจากการซ้ำ คำแบบ ABB ที่นิยมใช้แล้ว ในเพลงกล่อมเด็กของไทยยังมีการซ้ำ คำแบบ AA ซึ่งนิยมใช้ในเพลงกล่อมเด็ก ตัวอย่างเช่น

เดือนเอยเดือนหก ฝนตกอยู่พรำพรำ

ในตัวอย่างมีคำ “พรำพรำ” เป็นคำซ้ำ ซึ่งพรรณนาให้เห็นภาพว่าฝนตกเล็กน้อยเป็นเวลานานแล้ว การใช้คำซ้ำ สามารถบรรยายสภาพลักษณะของฝนตกได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้การใช้คำซ้ำนี้ยังทำให้เด็กรู้สึกสนใจและสนุก สะท้อนให้เห็นถึงขณะที่สอดคล้องกับการเปล่งเสียงพูดของเด็กอีกด้วย

การใช้คำซ้ำ ในเพลงกล่อมเด็กทำให้เพลงไพเราะมากขึ้น ตัวอย่างเช่น

ลมพระพายชายพัด ระลอกก็วัดอยู่ฉ่ำฉ่ำ

ในตัวอย่างนี้มีคำซ้ำ แบบ AA คือ “ฉ่ำฉ่ำ” เป็นคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ ให้เป็นภาพคลื่นกระแสน้ำที่พัดเข้าหาฝั่งปั่นระลอก การใช้คำซ้ำ นี้แสดงให้เห็นความสวยงามของน้ำที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว จนเกิดเสียงดังเป็นการใช้คำซ้ำ ที่ทำให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้น เด็กจะชอบใจและจดจำได้ง่าย

คนจีนนิยมแต่งเพลงกล่อมเด็กด้วยคำซ้ำ ที่เด็กสนใจ ดังตัวอย่างเช่น

海风轻轻吹，宝宝快快睡
噢，睡咯，噢，睡咯
月亮照着你，星星伴着你
噢，睡咯，噢，睡咯
爸爸出海去打渔，
妈妈织网开机器，
宝宝乖乖在托儿所啰，
幸福又甜蜜
爸爸捉条大鲸鱼，送给小宝当马骑，
骑上鲸鱼好过海啰
小宝多神气

海风轻轻吹，宝宝快快睡啰，
噢，睡啰，噢，睡咯。

ในตัวอย่างนี้มีคำซ้ำหลายคำ คือ “宝宝” (เจ้าตัวเล็ก) “乖乖” (ว่านอนสอนง่าย) “快快” (เร็ว ๆ) “轻轻” (เบา ๆ) เป็นคำที่เด็กจินใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ เวลาแม่สอนเด็กพูดจะฝึกให้เด็กหัดพูดเริ่มต้นจากคำซ้ำเหล่านี้ ดังนั้น คำเหล่านี้จึงเป็นคำที่เด็กคุ้นเคยและชดเชยเสียงพูด ดังนั้นการแต่งเพลงโดยใช้คำซ้ำนี้จะทำให้เด็กชอบและเข้าใจง่าย

การใช้คำซ้ำเป็นคำที่เหมาะสมกับการพูดและการฟังของเด็ก เพราะฉะนั้นจึงนิยมแต่งในเพลงกล่อมเด็กของจีน ดังตัวอย่างเช่น

月亮船呀月亮船
载着妈妈的歌谣，飘进了我的摇篮
淡淡清辉莹莹照，好像妈妈望着我笑眼弯弯
月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在枕边，
月亮船呀月亮船
载着童年的神秘，飘进了我的梦乡
悄悄带走无忧夜，不知不觉靠近了青春岸
月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在心间

คำซ้ำในเพลงนี้มี 5 คำ คือ “淡淡” (เล็กน้อย) “莹莹” (ขาวาว) “弯弯” (งอ ๆ) “小小” (เล็ก ๆ) “悄悄” (เงียบ ๆ) คำซ้ำเหล่านี้เป็นคำที่เหมาะสมกับวิธีการพูดของเด็ก ทำให้รู้สึกถึงเด็กน่ารัก เป็นคำที่เด็กสามารถเข้าใจอย่างง่ายนอกจากนี้ คำซ้ำนี้ยังแสดงให้เห็นความอ่อนหวานและความรักของแม่ที่มีต่อลูกด้วยเช่นกัน

คำซ้ำในเพลงกล่อมเด็กของจีนส่วนใหญ่เป็นคำซ้ำแบบ AA ตัวอย่างเช่น

藤摇篮，竹摇篮，好像一只小小船。
好宝宝，闭上眼，快快坐船出去玩。
漂大洋，过大海，不用摇撻不用帆。

ในตัวอย่างนี้มีคำซ้ำ 3 คำ ได้แก่ “小小” (เล็ก ๆ) “宝宝” (ลูกที่รัก) และ “快快” (เร็ว ๆ) คำซ้ำ 3 คำนี้เป็นคำที่ผู้ใหญ่ชอบใช้เพื่อกล่อมเด็ก คำว่า “小小” เป็นคำที่พรรณาลักษณะของเรือซึ่งเป็นเรือที่มีขนาดเล็ก คำว่า “宝宝” เป็นคำที่เรียกเด็ก แสดงให้เห็นน่ารักและความรักของแม่ และคำว่า “快快” แสดงให้เห็นแม่อยากให้เด็กนอนหลับเร็ว ๆ จึงใช้คำว่า “快快” มากล่อมเด็ก เพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายและนอนหลับเร็ว

สรุปได้ว่า คำซ้ำเป็นคำที่เด็กชอบใช้และเข้าใจง่าย ทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนจึงชอบใช้คำซ้ำแต่งในเพลง เพื่อให้เด็กเข้าใจและจดจำเพลงได้ง่าย นอกจากนี้ การใช้คำซ้ำในเพลงกล่อมเด็กทั้งไทยและจีนยังทำให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้น ให้ความรู้สึกถึงความน่ารักของเด็ก และแสดงให้เห็นความรักของแม่ที่มีต่อลูก

4.2.3 การใช้คำขึ้นต้น

ชาวไทยนิยมแต่งเพลงโดยใช้คำขึ้นต้นตรงกับชื่อเพลง แสดงถึงความรักและลักษณะของเด็กที่น่ารัก น่าทะนุถนอม เพลงกล่อมเด็กของไทยจึงมีคำขึ้นต้นประเภทนี้เป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

เจ้าเนื้อละมุนเอ๋ย เนื้อเจ้าอุ่นเหมือนสำลี
แม่มิให้ผู้ใดต้อง เนื้อเจ้าจะหอมศรี
ทองดีเจ้าคนเดียวเอ๋ย

เพลงกล่อมเด็กบทนี้ขึ้นต้นโดยคำขึ้นต้นว่า "เจ้าเนื้อละมุนเอ๋ย" แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะนุ่มนวล ผิวบางจึงมีเนื้อละมุน การใช้คำขึ้นต้นนี้ ทำให้เด็กรู้สึกแม่กำลังเรียกและพูดกับตนเอง โดยแสดงให้เห็นความรักของแม่ที่มีต่อลูก

คำขึ้นต้นที่ตรงกับชื่อของเพลง นอกจากเพื่อแสดงให้เห็นความรักของแม่แล้ว ยังมีเพลงบางบทใช้คำขึ้นต้นเพื่อแสดงให้เห็นเนื้อหาของเพลง อย่างเช่นเพลง *นกเขา* ดังนี้

เจ้านกเขาเอ๋ย ขึ้นอยู่แต่เช้าจนเที่ยง
พระสุริยาบ่ายเบียง เที่ยงแล้ว จนนอนเปลเอ๋ย

เพลงกล่อมเด็กบทนี้มีคำขึ้นต้นว่า "เจ้านกเขาเอ๋ย" เป็นคำขึ้นต้นที่แสดงให้เห็นเนื้อหาของบทเพลงนี้ว่าจะกล่าวถึงนกเขา คำขึ้นต้นนี้ ทำให้เด็กเข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงในเพลง โดยตรง ช่วยให้เข้าใจเพลงได้ง่าย

เพลงกล่อมเด็กที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีก็นิยมใช้คำขึ้นต้นเป็นการเกริ่นนำอย่างเช่น

มาข้าจะขอกล่าว ถึงเรื่องราวนางสำมะนักรา
ติดตามพระรามมา มารยาไปบอกกับพี่ชาย
ว่าสีดาทรงโลม งามประโลมเฉิดฉาย
นางสวรรค์ชั้นนารายณ์ ไม่ได้ชี้ใช้นางสีดา
ทศกัณฐ์ได้ฟัง ได้คลุ้มคลั่งในวิญญูณ์
โลกโผนโจนมา มาต้องศรนารายณ์เอ๋ย

บทเพลงนี้ขึ้นต้นด้วยคำขึ้นต้นว่า "มาข้าจะขอกล่าว" เป็นคำพูดบอกให้เด็กว่าจะเล่านิทานให้เด็กฟัง ทำให้เด็กสนใจ ก็จะตั้งใจฟังเพลงที่แม่ร้อง เป็นคำขึ้นต้นเพื่อเกริ่นนำเพลง ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งเป็นวิธีกล่อมเด็กที่ผู้ใหญ่ชอบใช้ในบทเพลง

คำขึ้นต้นในเพลงกล่อมเด็กของไทยบางเพลงใช้คำที่ชักชวนเด็กไปนอน ตัวอย่างเช่น

นอนเสียดิเดอเอย ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว
เสียงไ้หวังจะได้เป็นเพื่อนตัว ทูนหัวเจ้าคนเดียวเอย

ในเพลงกล่อมเด็กบทนี้มีคำขึ้นต้นว่า "นอนเสียดิเดอเอย" เป็นคำที่แม่ชักชวนเด็กไปนอน การใช้คำขึ้นต้นนี้ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น แสดงให้เห็นความอ่อนหวานและความรักของแม่ที่มีต่อลูก นอกจากนี้ ยังทำให้เด็กเข้าใจง่ายว่าเป็นเวลาที่ต้องนอนหลับโดยตรง

สรุปได้ว่า คำขึ้นต้นในเพลงกล่อมเด็กไทยแบ่งได้เป็น 3 ประเภทตามลักษณะและจุดมุ่งหมายของคำ ได้แก่ คำขึ้นต้นตรงกับชื่อของเพลงคำขึ้นต้นเพื่อชักชวนเด็กไปนอน และคำขึ้นต้นเพื่อเกริ่นนำเพลงเป็นคำที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก แสดงให้เห็นความทะนุถนอมและความรักของแม่ที่มีต่อลูก นอกจากนี้ คำขึ้นต้นของเพลงบางบทเป็นคำที่กริ่นนำเพลง ทำให้เด็กเข้าใจว่าเพลงนี้มีเนื้อหากล่าวถึงอะไรโดยตรง แต่ในเพลงกล่อมเด็กของจีนไม่มีการใช้คำขึ้นต้น แสดงให้เห็นความแตกต่างกันในด้านวิธีการใช้ภาษาในการแต่งเพลงกล่อมเด็กระหว่างคนไทยกับคนจีน

4.2.4 การใช้คำทอดเสียง

ทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนใช้คำทอดเสียงแต่งเพลงเป็นจำนวนมาก คำทอดเสียงทำให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้น ตัวอย่างเช่น

เจ้านกกาเหว่าเอย ไ้ไ้ให้แม่กาฟัก
แม่กาก็หลงรัก คิดว่าลูกในอุทร

ในตัวอย่างนี้มีคำทอดเสียงว่า"เอย" การใช้คำทอดเสียงนี้ทำให้เสียงการร้องเพลงไพเราะมากขึ้น เด็กฟังแล้วจะรู้สึกอ่อนหวานและละมุนละไม คำเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นความอ่อนหวานและความรักของแม่ที่มีต่อลูกอีกด้วย

คำทอดเสียงที่ใช้ในเพลงกล่อมเด็กไทยส่วนใหญ่นิยมใช้คำ "เอย" แต่การใช้เสียงและทำนองที่แตกต่างกัน ทำให้อารมณ์ที่แสดงออกมามีความแตกต่างกันด้วย อย่างเช่น

ฝนฟ้าเจ้าเข้าเอย เยลงมาให้แรงแรง
เย็นทั้งยอดแดง เย็นทั้งนวลนางเอย

ในเพลงนี้มีทั้งคำ "เอย" และ "เอย" สองคำนี้เป็นคำทอดเสียงที่มีทำนองแตกต่างกัน คำว่า "เอย" มีเสียงสูงและหนัก ใช้เป็นขึ้นต้นที่มีความหมายเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ส่วนการใช้คำว่า

“เออ” เป็นคำสุดท้าย ทำให้เพลงไพเราะ ให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและอ่อนหวาน แสดงให้เห็นความเอ็นดู และความรักของแม่ที่มีต่อลูก

การใช้คำทอดเสียงในเพลงกล่อมเด็กของไทย นอกจากใช้คำอุทานดังกล่าวแล้วยังใช้คำอื่น เป็นคำทอดเสียงเป็นคำที่ทอดเสียงหรือออกเสียงยาวได้สะดวก ตัวอย่างเช่น

เดือนเอยเดือนหก ฝนตกอยู่พรำพรำ

ข้าวเช้าเป็นข้าวตำ กรรมแล้วพ่อคุณ

การใช้คำ “คุณ” ที่เป็นคำทอดเสียงที่ออกเสียงได้ยาว ทำให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้น เด็กฟังแล้วจะรู้สึกอบอุ่น แสดงให้เห็นความอ่อนหวานของแม่ที่มีต่อลูก

เพลงกล่อมเด็กของจีนมีการใช้คำทอดเสียงเป็นจำนวนมากซึ่งเป็นความนิยมในการแต่ง เพลงของคนจีน ตัวอย่างเช่น

小背篓晃悠悠

笑声中妈妈把我背下了吊脚楼

头一回幽幽深山中尝野果哟

头一回清清溪水边洗小手哟

头一回赶场逛了山里的大世界

头一回下到河滩里我看了赛龙舟

哟啊啊—哟啊啊

童年的岁月难忘妈妈的小背篓

小背篓圆溜溜

歌声中妈妈把我背下了吊脚楼

多少次外婆家哟烧呀糍粑哟

多少次听唱山歌哟在呀桥头哟

多少次睡在背篓里尿湿了妈妈的背

多少次爬出背篓来我光着脚丫走

哟啊啊—哟啊啊

童年的岁月里难忘妈妈的小背篓

多少欢乐多少爱

多少思念多少情

妈妈那回头的笑脸至今甜在我心头

ในเพลงนี้มีคำทอดเสียง 2 คำ คือ “哟” (ยอ) “哟啊啊” (ยออา ๆ) โดยใช้ซ้ำ ๆ กัน หลายครั้ง การใช้คำทอดเสียงนี้ทำให้เพลงไพเราะมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้คำทอดเสียงนี้ยังทำให้ เด็กรับรู้ความอ่อนหวานในเวลาแม่ร้องเพลงกล่อม คำทอดเสียงนี้จะทำให้การขับร้องเพลงแม่จะ ใช้น้ำเสียงเบา ๆ ออกเสียงคำได้ยาวเด็กฟังแล้วจะรู้สึกสบายและนอนหลับง่าย

คำทอเสียงที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของจีนยังมีหลายคำ เช่น

海风轻轻吹，宝宝快快睡
 噢，睡咯，噢，睡咯
 月亮照着你，星星伴着你
 噢，睡咯，噢，睡咯
 爸爸出海去打渔，妈妈织网开机器，宝宝乖乖在托儿所啰，
 幸福又甜蜜
 爸爸捉条大鲸鱼，送给小宝当马骑，
 骑上鲸鱼好过海啰
 小宝多神气
 海风轻轻吹，宝宝快快睡啰，
 噢，睡咯，噢，睡咯。

คำทอเสียงที่ปรากฏในเพลงนี้มีคำว่า“噢”(เอ)“咯”(ลอ) และ“啰”(โล) สามคำนี้เป็นคำที่นิยมใช้ในการกล่อมเด็ก เพราะฉะนั้น การใช้คำทอเสียงต่างในเพลงทำให้เด็กคุ้นเคยกับเสียงของแม่และรู้สึกอบอุ่น นอกจากนี้ คำทอเสียงนี้ยังขึ้นเสียงที่แสดงให้เห็นความอ่อนหวานและความรักของแม่ที่มีต่อลูกอีกด้วย

สรุปได้ว่าคำทอเสียงเป็นการใช้ภาษาวิธีหนึ่งที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กอยู่เสมอ ทั้งเพลงของชาวไทยกับชาวจีนซึ่งนิยมแต่งและร้องเพลงกล่อมเด็ก โดยใช้คำทอเสียง คำทอเสียงที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กมีคำหลายคำเช่นคำว่า“เอย”และ“เอ้ย”ที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของไทย และคำว่า“啊”(อา) และ“呀”(ยา) ที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของจีน คำทอเสียงเหล่านี้ ทำให้เพลงมีความอ่อนหวานและไพเราะมากขึ้น คำที่ใช้เป็นคำทอเสียงในเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนส่วนใหญ่เป็นคำอุทาน แต่ในเพลงกล่อมเด็กบางบทยังใช้คำอื่นเป็นคำทอเสียงซึ่งเป็นคำที่สามารถออกเสียงยาวได้ เพื่อให้เพลงไพเราะยิ่งขึ้น

4.25 การใช้คำสามัญและคำศัพท์

คำสามัญเป็นคำธรรมดาที่ง่าย ๆ และมีความหมายโดยตรง ซึ่งใช้เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่คำศัพท์จะใช้ในวรรณคดี เพลงกล่อมเด็กเป็นเพลงที่ผู้ใหญ่ขับร้องเพื่อกล่อมให้เด็กนอนหลับ ดังนั้น คำที่ใช้ในเพลงกล่อมเด็กทั้งไทยและจีนส่วนใหญ่จะใช้คำสามัญเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น

ปีกเจ้ายังอ่อนคลอแคล	ท้อแท้จะสอนบิน
แม่กพาไปกิน	ที่ปากน้ำพระคงคา
ตีนเจ้าเหยียบสาหร่าย	ปากก็ใช้หาปลา
กินกุ้งและกินกั้ง	กินหอยกระพังแมงดา

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าเพลงกล่อมเด็กนี้ใช้คำสามัญเพื่อบรรยายถึงสภาพการเลี้ยงดูและการสอนลูกของแม่กา คำที่ใช้ในเพลงกล่อมเด็กนี้เป็นคำที่เข้าใจง่ายและมีความหมายตรงอย่างเช่น คำว่า "ปีก" "สอน" "บิน" "พาไปกิน" เป็นต้น ทำให้เด็กเข้าใจความหมายของเพลงได้ง่ายและเรียนรู้การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

คำสามัญเป็นคำที่นิยมใช้ในเพลงกล่อมเด็กทั่วไปตัวอย่างเช่น

เขาสูงเอย มีแต่ฝูงกินริน

เก็บเอาดอกช่อนกลั่น ร้อยเป็นสร้อยอาภรณ์

บ้างก็ทำเป็นฟูก บ้างก็ทำเป็นหมอน

ทำกำไลใส่กร แล้วก็ฟ้อนรำเอย

เพลงกล่อมเด็กนี้ทั้งบทแต่งโดยใช้คำสามัญ เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เหมือนแม่กำลังเล่าเรื่องให้เด็กฟังโดยใช้คำที่เด็กเข้าใจง่าย สะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิตของคนไทย ทำให้เด็กรู้สึกสนใจ แม้จะใช้คำศัพท์ เช่น "กินริน" "กำไล" "กร" "ฟ้อนรำ" ก็เป็นคำทั่วไปที่ใช้อยู่เสมอในชีวิตประจำวันเข้าใจง่าย

เพลงกล่อมเด็กของไทยเพลงอื่น ๆ ก็ใช้คำสามัญเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

เจ้าเนื้อละเอียดเอย เกลียดแม่หรือว่าไร

เกลียดแม่แล้วเจ้าจะกินนมใคร สายใจเจ้าคนเดียวเอย

ในตัวอย่างนี้มีคำสามัญเป็นจำนวนมาก อย่างเช่นเกลียด "กิน" เป็นคำที่คนทั่วไปใช้กันตามปกติ คำเหล่านี้มีความหมายตรง ทำให้เด็กเข้าใจง่ายเหมือนแม่กำลังพูดคุยกับเด็ก

เพลงกล่อมเด็กของจีนส่วนใหญ่ก็ใช้คำสามัญเหมือนเพลงกล่อมเด็กของไทย ตัวอย่างเช่น

雪花姐姐漫天地飞

给田野盖上厚厚的被

北风婆婆唱着摇篮曲

麦苗宝宝被窝里暖暖地睡

เพลงกล่อมเด็กนี้แต่งโดยใช้คำสามัญ เป็นคำที่เด็กคุ้นเคยและเข้าใจได้ง่าย อย่างเช่น "飞"(หมายถึงบิน) "厚厚的"(หมายถึงหนา) "暖暖地"(หมายถึงอบอุ่น) ทำให้เด็กเข้าใจความหมายของเพลงโดยตรง นอกจากนี้ การใช้คำง่ายดังกล่าวจึงเหมาะกับวัยเด็กที่จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม

ในเพลงกล่อมเด็กของจีนส่วนใหญ่จะใช้คำง่ายๆ และเหมาะกับวัยของเด็ก ตัวอย่างเช่น

小宝宝快快睡觉，乌鸦喜鹊树上睡了。

小狗窝里睡了，月亮星星云里睡了。

小宝宝快快睡觉，快快睡觉。

ในเพลงกล่อมเด็กนี้ มีการใช้คำว่า“小宝宝” (ตัวเจ้าเล็ก ๆ) “小猫” (แมว) “小狗” (หมา) เป็นคำง่ายๆ และเด็กจะได้เรียนมาเพื่อใช้ต่อไป การใช้คำสามัญเหล่านี้ นอกจากทำให้เด็กเข้าใจเพลงได้ง่ายแล้ว ยังทำให้เด็กรู้คำศัพท์และจดจำได้ง่าย

นอกจากใช้คำสามัญเป็นหลักแล้ว ในเพลงกล่อมเด็กบางบทยังมีคำศัพท์ ซึ่งเป็นศัพท์ยาก ตัวอย่างเช่น

ลมพระพายชายพัด ระลอกที่วัดอยู่น้ำ

สาวน้อยเดินมา จับหน้าเป็นนวลเอย

ในตัวอย่างนี้มีคำว่า“พระพายชายพัด” เป็นคำที่พรรณนาถึงลักษณะของลม เป็นคำศัพท์ที่เข้าใจยาก นอกจากนี้ ยังมีคำว่า“วัดอยู่น้ำ” ซึ่งเป็นคำที่พรรณนาถึงความสวยงามของระลอกน้ำ การใช้คำศัพท์เหล่านี้ ทำให้สิ่งที่กล่าวถึงในเพลงมีภาพที่มีความงามมากขึ้น แม้จะใช้คำที่เด็กเข้าใจยากแต่ใจความโดยรวมก็เข้าใจได้ว่าเพลงกล่าวถึงสิ่งใด และเป็นการสอนคำศัพท์ยากให้เด็กเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากมีคำศัพท์ที่เข้าใจยากแล้ว ในเพลงกล่อมเด็กของจีนมีการใช้คำที่มีความหมายแฝงที่ต้องตีความ ตัวอย่างเช่น

好像和爸爸在一起飞，我的好宝贝

你们飞进科学宫哎，知识老人笑微微，

智慧的花环送给你，你是科技花园的小蓓蕾

ในตัวอย่างนี้มีคำว่า“小蓓蕾” หมายถึงช่อตูมของดอกไม้ แต่คำนี้ยังมีความหมายแฝงคือหมายถึงเด็ก เพื่อแสดงให้เห็นว่าเด็กยังเล็กเหมือนช่อดอกเหมยที่ยังตูมอยู่ แสดงว่าเด็กอ่อนแอและน่ารัก ต้องดูแลทะนุถนอมเด็กให้ดี เพื่อให้เด็กเติบโตกลายเป็นดอกไม้ที่สวยงามในอนาคตแสดงให้เห็นความรักความห่วงใยของแม่ที่มีต่อลูก

สรุปได้ว่า เพลงกล่อมเด็กที่เป็นเพลงที่ร้องให้เด็กฟังนั้น ต้องการบอกความหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น ทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนจึงใช้คำสามัญเป็นหลัก เป็นคำง่ายๆ และ

มีความหมายโดยตรง เป็นคำที่เหมาะสมกับเด็กและช่วยให้เด็กเรียนรู้การใช้ภาษาที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันแม้ว่าในเพลงกล่อมเด็กบางบทใช้คำศัพท์ยากแต่ก็ใช้เพื่อพรรณนาถึงความสวยงามหรือลักษณะของสิ่งทีกล่าวถึงอย่างชัดเจน เป็นการใช้ภาษาที่เด็กจะได้เรียนรู้เพิ่มเติม โดยที่คำเหล่านี้ นอกจากมีความหมายที่เข้าใจง่ายแล้วยังมีความหมายแฝง เพื่อแสดงให้เห็นแนวความคิดของผู้แต่งและความรักของแม่ที่มีต่อลูก

4.3 เปรียบเทียบการใช้โวหารในเพลงกล่อมเด็กของไทยกับจีน

การแต่งวรรณกรรมให้ไพเราะ ผู้แต่งจะมีกลวิธีการเลือกใช้โวหารต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ต้องใช้โวหารที่ทำให้เพลงไพเราะน่าสนใจมากขึ้น ทั้งชาวไทยและชาวจีนก็นิยมใช้โวหารแต่งเพลงกล่อมเด็กหลายแบบ ทั้งบรรยายโวหาร พรรณนาโวหารและอุปมาโวหาร

4.3.1 บรรยายโวหาร

บรรยายโวหารเป็นกลวิธีการแต่งเพลงกล่อมเด็กที่นิยมใช้มากที่สุด โดยการอธิบายหรือบอกกล่าวเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เพลงกล่อมเด็กของไทยนิยมใช้บรรยายโวหารจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

รูปสวยรยรูน	เกิดในพุ่มนุชบ
ฤทัยลสรง	เก็บได้องค์นางมา
ฤทัยเลี้ยงไว้	เต็มใหญ่กายา
ฤทัยไปป่า	เจ้าก็ร้อยพวงมาลัย
ร้อยเอยร้อยแล้ว	นางแก้วก็พิชฐานไป
เนื้อคู่อู่ไหน	ของพวงมาลัยสวมกร

ตัวอย่างนี้ใช้บรรยายโวหารเล่าเรื่องของพระอภัยมณีและศรีสุวรรณว่าเป็นโอรสท้าวสุทัศน์ และพระนางประทุมเกสร แห่งกรุงรัตนา เมื่อพระอภัยมณีและศรีสุวรรณมีอายุพอสมควร ก็เดินทางไปแสวงหาวิชาตามเยี่ยงกษัตริย์ทั้งหลายเป็นการใช้บรรยายโวหารเล่าเหตุการณ์ตอนหนึ่งในวรรณคดีไทย

ส่วนใหญ่การใช้บรรยายโวหารจะใช้เพื่อบรรยายสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ให้เข้าใจ ตัวอย่างเช่น

เจ้าทองคำเอย	ไปไหนยังคำแคะร่อน
หยุดพักร่มกินนมก่อน	แคะอ่อนจึงค่อยไปเอย

ในตัวอย่างนี้บรรยายถึงแม่กำลังกล่อมเด็ก โดยบอกให้เด็กกินนมก่อนและเมื่อแคคอ่อนจึงไปเที่ยวเล่น เป็นการเล่าเรื่องโดยใช้บรรยายโวหาร แสดงให้เห็นความรักและความห่วงใยของแม่อย่างชัดเจน

ในเพลงกล่อมเด็กของจีนมีการใช้บรรยายโวหารเช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กของไทย ตัวอย่างเช่น

我独自走在郊外的小路上，
我要把那糕点带给外婆尝一尝。
她家住在又远又僻静的地方，
我要担心附近是否有大灰狼。
当太阳下山岗，
我要赶回家，
和妈妈一同进入甜蜜梦乡。

คำแปล

ฉันเดินอยู่บนถนนนอกชานเมืองเพียงคนเดียว
ฉันจะเอาขนมไปให้คุณย่าชิมชะหน่อย
บ้านของเธออยู่ในสถานที่ที่ทั้งไกลและเงียบเชียบ
ฉันเป็นกังวลว่ารอบข้างมีหมาป่าตัวใหญ่อยู่ไหม
เมื่อเวลาพระอาทิตย์ตกดิน
ฉันจะต้องรีบกลับบ้าน
เข้าไปในความฝันอันแสนหวานกับแม่

ตัวอย่างนี้เป็นการเล่าเรื่องหนูน้อยหมวกแดง ว่าหนูน้อยหมวกแดงกำลังเดินทางไปเยี่ยมยาย เป็นการเล่าเรื่องที่เด็กคุ้นเคยและชอบฟัง ทำให้เด็กสนใจ การใช้บรรยายโวหารนี้ สามารถทำให้เล่าเรื่องได้อย่างละเอียดและชัดเจน

นอกจากนี้ เวลาแม่กล่อมเด็ก มักจะบอกเล่าถึงความปรารถนาของแม่ที่มีต่อลูกโดยใช้บรรยายโวหาร อย่างเช่น

摇摇摇，小娃娃，睡觉觉
明天带你去看操
芦柴矛，竹扁刀，真是本事高
娃娃将来进学校，娃娃将来学体操
文也好，武也好，只要本事高
摇摇摇，小娃娃，睡觉觉
明天带你去买糕
千层糕，百果糕，买上多多少
哥哥弟弟分着吃，大家相让不要吵
莫争多，莫嫌少，才是好宝宝

คำแปล

ไกวไปไกวมา เจ้าเด็กน้อย หลับชะนะ
วันพรุ่งนี้จะพาเจ้าไปดูहारออกกำลังกาย
หอกดอกหญ้าสีม่วง มีดไม้ไผ่ มีความสามารถสูงจริง ๆ
เจ้าเด็กน้อยจะเข้าโรงเรียนในอนาคต เจ้าเด็กน้อยต้องทำกายบริหารในอนาคต
วิชาความรู้ก็ดี วิชามัดมวยการต่อสู้ก็ดี ขอเพียงแต่มีความสามารถสูง
ไกวไปไกวมา เจ้าเด็กน้อย หลับชะนะ
วันพรุ่งนี้จะพาเจ้าไปซื้อขนม
ขนมที่มีหลายชั้น ขนมที่มีส่วนผสมจากผลไม้หลายชนิด ซ้อมามากมายอยู่
ที่ ๆ น้อย ๆ แบ่งกันกิน ทุกคนยอมให้กัน ไม่ต้องทะเลาะกัน
ไม่ต้องแย่งกัน ไม่รังเกียจว่าน้อย ถึงจะเป็นเด็กดี

ตัวอย่างนี้ กล่าวถึงแม่มีความปรารถนาว่าลูกจะเป็นเด็กที่มีความสามารถและมีมารยาทงาม จึงอยากให้ลูกไปเรียนหนังสือให้เก่ง ๆ แม่จะกล่าวและอธิบายความปรารถนาของตนเองโดยใช้ บรรยายโวหาร ทำให้เด็กสามารถเข้าใจอย่างง่ายและชัดเจน

สรุปได้ว่าทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนเมื่อแต่งเนื้อหาที่เล่าเรื่องหรืออธิบายสิ่งใด ส่วนใหญ่จะใช้บรรยายโวหาร ทำให้การอธิบายหรือการเล่าเรื่องละเอียดชัดเจนมากขึ้น

4.3.2 พรรณนาโวหาร

พรรณนาโวหารเป็นโวหารที่กล่าวอย่างละเอียดถึงสภาพและความงามของธรรมชาติ และสถานที่เพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนหรือกล่าวถึงความรู้สึกนึกคิด ในเพลงกล่อมเด็กมักจะใช้โวหารพรรณนาอยู่เสมอ ทำให้เข้าใจสิ่งที่แม่กำลังกล่าวถึงหรือกำลังนึกคิดถ่ายทอดในเนื้อหาเพลงอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น

ฝนฟ้าเจ้าเอ๋ย เขยลงมาให้แรงแรง
เย็นทั้งยอดแดง เย็นทั้งนวลนางเอย

ตัวอย่างนี้เป็นการพรรณนาถึงฝนตกมาแรงให้ความเย็น ในบทเพลงกล่าวถึงฝนตกมา ทำให้แดงเจริญเติบโต และให้ความเย็นแก่เด็กด้วยแสดงให้เห็นถึงภูมิอากาศของไทย นอกจากนี้ ในเพลงกล่อมเด็กของไทยยังพรรณนาถึงความสวยงามของทิวทัศน์ อย่างเช่น

สี่เอยเจ้าสี่สัด เจ้าปลุกดินกรดไ้วิรมทำ
ลมพระพายชายพัด ระลอกก็วัดค้อยู่หน้า

ในตัวอย่างนี้ พรรณนาถึงทิวทัศน์ของท่าเรือ มีต้นไม้ยูริมน้ำ เวลาลมพัดมา น้ำในระลอก และต้นไม้สั่นไหวให้ใบไม้กระทบกันมีเสียงฉ่าฉ่า ทำให้เห็นภาพสถานที่ได้อย่างมีชีวิตชีวา ซึ่งเป็นภาพที่งดงามและสวยงาม ทำให้เด็กรู้สึกสบาย จะเฝ้านอนหลับได้ง่าย

ในเพลงกล่อมเด็กของจีนก็มีการพรรณนาสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งธรรมชาติเป็นจำนวนมาก การใช้พรรณนาโวหารนี้เพื่อสร้างบรรยากาศที่เฝ้านอนหลับให้เด็กนอน ตัวอย่างเช่น

月儿悄悄上树梢，风不吹来草不摇
房前的小燕，房后的小鸟，
都睡着了，都睡着了。

คำแปล

พระจันทร์ขึ้นอยู่บนต้นไม้เฝ้านอนหลับๆ ลมไม่พัดหญ้าไม่โยก
นกนางน้าบ้าน อีกาหลังห้อง
นอนหลับแล้ว นอนหลับแล้ว

ตัวอย่างนี้ พรรณนาถึงพระจันทร์ ลมและนกที่เห็นภาพได้ชัดเจนเพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นเวลาที่เด็กต้องไปนอนแล้ว สิ่งที่พรรณนาเป็นความเฝ้านอนหลับ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เฝ้านอนหลับ ทำให้เด็กนอนหลับได้ง่าย โดยการพรรณนาสิ่งแวดล้อมที่ซุกซนให้นอนอย่างชัดเจน

การใช้พรรณนาโวหารยังเป็นวิธีการที่ทำให้แม่จะได้พูดถึงธรรมชาติที่สวยงามและน่าสนใจมากขึ้น ตัวอย่างเช่น

雪花姐姐漫天地飞
给田野盖上厚厚的被
北风婆婆唱着摇篮曲
麦苗宝宝被窝里暖暖地睡

คำแปล

พี่สาวเกล็ดหิมะได้ปลิวอ่อนเต็มท้องฟ้า
คลุมผ้าห่มหนา ๆ ให้ทุ่งนา
ย่าลมเหนือกำลังร้องเพลงกล่อมเด็ก
เด็ก ๆ กล้าข้าวสาตินอนอย่างอุ่น ๆ ในผ้าห่ม

ตัวอย่างนี้ ใช้พรรณนาโวหารกล่าวถึงลักษณะของหิมะ ลม และข้าวสาติอย่างละเอียด ชัดเจน เป็นการพรรณนาทิวทัศน์ของธรรมชาติที่สวยงาม ทำให้เห็นภาพที่แม่พยายามถ่ายทอดในบทเพลงให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน สิ่งธรรมชาติมีความสวยงาม

สรุปได้ว่า ทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนก็นิยมใช้พรรณนาโวหารในการกล่าวถึงความสวยงามของธรรมชาติ อย่างเช่น เพลงกล่อมเด็กของไทยที่กล่าวถึงความสวยงามของดวงดาว โดยใช้พรรณนาโวหาร ทำให้เห็นภาพอย่างมีชีวิตชีวา ในเพลงกล่อมเด็กของจีนที่มีเนื้อหากล่าวถึงความสวยงามของธรรมชาติเช่นกัน โดยพรรณนาสิ่งแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคยอย่างละเอียดและสวยงาม ทำให้เด็กเห็นภาพธรรมชาติ และเป็นการสร้างบรรยากาศให้เด็กนอนหลับได้ง่าย

4.3.3 อุปมาโวหาร

อุปมาเป็นโวหารที่นำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบเป็นสิ่งอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นโวหารที่มักจะใช้ในเพลงกล่อมเด็กอยู่เสมอ ดังเช่น

เจ้าเนื้อละมุนเอย เนื้อเจ้าอุ่นเหมือนสำลี

ในตัวอย่างนี้ แม่เปรียบเทียบเนื้อของลูกว่าเหมือนกับสำลี เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะความอ่อนและขาวของเนื้อลูก เพราะสำลีกับเนื้อของลูกมีลักษณะที่คล้ายคลึงคืออ่อนนุ่มและขาว ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น แสดงให้เห็นความอ่อนหวานและความรักของแม่ที่มีต่อลูก

ชาวจีนชอบแต่งเพลงกล่อมเด็กโดยใช้อุปมา เพื่อให้เด็กสนใจและเข้าใจง่าย อย่างเช่น

藤摇篮，竹摇篮，好像一只小小船。

คำแปล

ความหมายคือเปลหวาย เปลไม้ไผ่ เหมือนเรือน้อย ๆ

ในตัวอย่างนี้เปรียบเทียบเปลกับเรือ เพราะเด็กชอบเรือและชอบนั่งเรือไปเที่ยวที่ทะเล เรือเป็นสิ่งที่เด็กชอบและคุ้นเคย ดังนั้น จึงเอาเปลมาเปรียบเทียบเป็นเรือ เพราะเมื่อไกวเปล เปลจะเคลื่อนไหวเหมือนเรือเล่นอยู่ในทะเล การกล่อมโดยการเปรียบเทียบจะทำให้เด็กขอมนอนหลับ เพราะชอบเรือและนอนในเปล ซึ่งเหมือนกับการเป็นวิธีการที่ใช้แต่งเป็นเพลงกล่อมให้เด็กนอนหลับ

การใช้อุปมาโวหารส่วนใหญ่จะใช้ด้วยคำว่าเหมือน คล้าย หรือราวกัน เป็นคำเปรียบเทียบ ซึ่งใช้สำหรับอุปมาโวหาร แต่บางทีอาจจะเว้นไม่ใช้คำเหล่านี้โดยตรงแต่ก็มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบและเป็นภาษา เพื่อเปรียบเทียบเช่นเดียวกับ อย่างเช่น

月亮船呀月亮船

载着妈妈的歌谣，飘进了我的摇篮

淡淡清辉莹莹照，好想妈妈望着我笑眼弯弯
月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在枕边，
月亮船呀月亮船
载着童年的神秘，飘进了我的梦乡
悄悄带走无忧夜，不知不觉靠近了青春岸
月亮船呀月亮船，载着一个小小心愿，停泊在心间

คำแปล

เรือแสงจันทร์เอ๋ยเรือแสงจันทร์
บันทึกเพลงของแม่ ล่องลอยสู่เปลของฉัน
พระจันทร์ส่องแสงมา เหมือนแม่ลูกลูกด้วยยิ้ม ๆ
เรือแสงจันทร์เอ๋ยเรือแสงจันทร์ บันทึกความปรารถนาน้อย ๆ เทียบท่าข้างหมอน
เรือแสงจันทร์เอ๋ยเรือแสงจันทร์
บันทึกความลับในวัยเด็ก ล่องลอยสู่ฝันของฉัน
พาไปอย่างเงียบ ๆ ในคำคืนไร้ความกังวล ไปสู่ฝั่งของวัยหนุ่มสาว โดยไม่รู้ตัว
เรือแสงจันทร์เอ๋ยเรือแสงจันทร์ บันทึกความปรารถนาเล็ก ๆ เทียบที่ท่าในกลางใจ

เพลงกล่อมเด็กนี้เป็นเพลงกล่าวถึงพระจันทร์ เอาพระจันทร์มาเปรียบเทียบเป็นเรือ แต่กล่าวโดยตรงว่าพระจันทร์เป็นเหมือนเรือ ที่กล่าวว่าเป็นเรือแสงจันทร์ เพราะพระจันทร์เสี้ยวและเรือมีรูปร่างที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ชาวจีนจึงนิยเอาพระจันทร์เปรียบเทียบกับเรือ ในเพลงกล่อมเด็กจีน จึงเอาพระจันทร์เปรียบเทียบเป็นเรือเพื่อให้เข้าใจง่ายและสนใจที่จะนอนหลับต่อไป

สรุปได้ว่าเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนมีการใช้อุปมาโวหารเป็นจำนวนมากเป็นการนำธรรมชาติมาเปรียบเทียบเป็นสิ่งที่เด็กรู้จักดีหรือคุ้นเคย ทำให้เด็กเข้าใจง่ายและเห็นภาพได้ชัดเจน อย่างเช่น ในเพลงกล่อมเด็กของไทยใช้การอุปมาเนื้อของเด็กมาเปรียบเทียบเป็นสำลี เพื่อสะท้อนให้เห็นความอ่อนและขาวของเนื้อเด็ก แสดงให้เห็นความน่ารักของเด็ก ในเพลงกล่อมเด็กของจีนเอาเปลมาเปรียบเทียบเป็นเรือ เพราะเด็กชอบนั่งเรือ การใช้อุปมาโวหารนี้ ทำให้เด็กยอมรับที่จะนอนในเปลและไม่ร้องไห้โยเยต่อไป

4.3.4 อติพจน์โวหาร

อติพจน์เป็นการกล่าวที่เกินจริง ซึ่งเป็นวิธีการเน้นความรู้สึกหรือระดับของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กำลังบรรยายหรือพรรณนาตัวอย่างเช่น

นอนเสียเถิดเอ๋ย ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว

ในตัวอย่างนี้กล่าวว่ามีเด็กเกิดในดอกบัว เป็นการกล่าวเกินจริง เพราะมนุษย์เกิดในดอกบัวไม่ได้ การใช้โวหารอุปมาอุปไมยนี้เพื่อเน้นความสวยงามและความบริสุทธิ์ของเด็ก ทำให้เข้าใจความสวยงามของเด็กมากขึ้น

การใช้โวหารอุปมาอุปไมยนี้ทำให้เข้าใจสิ่งที่ผู้แต่งพยายามกล่าวถึงหรือบรรยายให้เห็นอย่างชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น

*ว่าสีดาทรงโฉม งามประโลมจิตผาย
นางสวรรค์ชั้นนารายณ์ ไม้ได้ชี้ใช้นางสีดา*

จากตัวอย่างนี้ ผู้แต่งพยายามพรรณนาความสวยงามนางสีดา แต่ถ้ามองอย่างผิวเผินอาจจะไม่เข้าใจนางสีดาว่าเป็นผู้หญิงที่สวยงามแต่อย่างใด ผู้แต่งจึงใช้โวหารอุปมาอุปไมย นางสีดางามจิตผายยิ่งกว่านางฟ้าในสวรรค์ชั้นนารายณ์ ซึ่งเป็นเทพชั้นสูงการใช้โวหารเกินจริงเช่นนี้เพื่อเน้นความงามของนางสีดา ทำให้เห็นถึงความสวยงามของนางสีดาอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าในเพลงกล่อมเด็กของไทยมีการใช้โวหารอุปมาอุปไมย เพื่อเน้นลักษณะของสิ่งหรือความรู้สึกที่กำลังกล่าวให้ลึกซึ้ง อย่างเช่น "นอนเสียดอกบัว ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว" บอกว่าเด็กเกิดในดอกบัว เพื่อเน้นความสวยงามและความสะอาดบริสุทธิ์ของเด็กแต่ในเพลงกล่อมเด็กของจีนไม่มีการใช้โวหารอุปมาอุปไมย

4.3.5 โวหารบุคลาธิษฐาน

บุคลาธิษฐานคือการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีการแสดงกริยา ใช้ภาษาหรือความคิดความรู้สึกเหมือนมนุษย์ การใช้โวหารบุคลาธิษฐานทำให้การพรรณนามีชีวิตชีวา อย่างเช่น

มะพร้าวผลยังเศร้าหมอง

จากตัวอย่างนี้เพลงกล่อมเด็กไทยกล่าวถึงผลไม้มะพร้าวมีความเศร้าหมอง มะพร้าวเป็นผลไม้ที่ไม่มีชีวิตและไม่มีความรู้สึก ส่วนความเศร้าหมองเป็นความรู้สึกของมนุษย์ การกล่าวว่ามีมะพร้าวเศร้าหมอง เป็นการให้บุคลาธิษฐาน ทำให้มะพร้าวมีความรู้สึกเหมือนมนุษย์ ทำให้เด็กสนใจและรู้สึกมะพร้าวเป็นสิ่งที่มีความรู้สึกเหมือนเพื่อนหรือคนที่ใกล้ชิดกับตนเอง

เวลาชาวจีนพูดคุยกับเด็กหรือกล่อมเด็กก็นิยมใช้โวหารบุคลาธิษฐาน กล่าวถึงสิ่งของต่าง ๆ มีชีวิตเหมือนคนที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กที่เด็กคุ้นเคย อย่างเช่น

*雪花姐姐漫天飞
给田野盖上厚厚的被*

北风婆婆唱着摇篮曲
麦苗宝宝被窝里暖暖地睡

คำแปล

พี่สาวเกล็ดหิมะได้ปลิวว่อนเต็มท้องฟ้า
คลุมผ้าห่มหนา ๆ ให้ทุ่งนา
ย่ำลมเหนือกำลังร้องเพลงกล่อมเด็ก
เด็ก ๆ กล้าข้าวสาลีนอนอย่างอุ่น ๆ ในผ้าห่ม

จากตัวอย่างนี้เพลงกล่อมเด็กกล่าวถึงหิมะ ลม และข้าวสาลี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตและความรู้สึก แต่การเรียกว่าพี่สาวหิมะ ย่ำลม และเด็กกล้าข้าวสาลีทำให้เด็กฟังแล้วรู้สึกว่าทั้งหิมะ ลม และข้าวสาลีเป็นมนุษย์และเหมือนญาติที่อยู่ใกล้ชิด เด็กจึงจะรู้สึกคุ้นเคยและสนใจ นอกจากนี้ ในเพลงยังบอกว่าหิมะคลุมผ้าห่มให้ทุ่งนา จึงทำให้เด็กคิดว่าหิมะเป็นคนที่คุณดูแลทุ่งนาเหมือนแม่ดูแลตนเอง จึงรู้สึกอบอุ่นและเข้าใจความรักของแม่

ในเพลงกล่อมเด็กของจีนบางบทยังกล่าวถึงสัตว์โดยใช้โวหารบุคลาธิษฐาน ทำให้เด็กรู้สึกว่าสัตว์น่ารัก อย่างเช่น

小鸟儿就要歌唱了
太阳就要出来了
睡吧宝宝快快睡吧好宝宝
窗外风儿悄悄回家了 回家了

คำแปล

นกจะออกมาร้องเพลงแล้ว
พระอาทิตย์จะออกมาแล้ว
นอนเถิดลูก นอนเร็ว ๆ ลูกที่ดี
ลมอยู่นอกหน้าต่างกลับบ้านอย่างสงบ กลับบ้าน

ในตัวอย่างนี้ กล่าวถึงนกจะออกมาร้องเพลง การร้องเพลงเป็นความสามารถเฉพาะของมนุษย์ นกร้องเพลงไม่เป็น แต่การกล่าวว่ามันจะร้องเพลง ทำให้เด็กรู้สึกว่านกเหมือนมนุษย์ มีความสามารถร้องเพลงเหมือนเพื่อนของตนเอง นอกจากนี้ ยังกล่าวว่าลมจะกลับบ้าน ลมเป็นสิ่งธรรมชาติที่ไม่มีบ้าน แต่บอกให้เด็กเข้าใจว่าลมจะกลับบ้านแล้ว เป็นการสร้างบรรยากาศให้เด็กนอน ทำให้เด็กเข้าใจว่าเป็นเวลาต้องกลับไปนอนแล้ว

สรุปได้ว่าบุคลาธิษฐานเป็นโวหารที่นิยมใช้ในเพลงกล่อมเด็ก โดยกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือไม่มีความรู้สึกมากว่า เหมือนสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือมีความความรู้สึกเหมือนมนุษย์ ใน

เพลงกล่อมเด็กของไทยมีการใช้บุคลาธิษฐานโวหารมากมาย อย่างเช่น การพูดถึงมะพร้าวโดยใช้บุคลาธิษฐานโวหารทำให้เด็กรู้สึกมะพร้าวมีชีวิตเหมือนคนที่อยู่ใกล้ชิด ทำให้เด็กสนใจและชอบ ในเพลงกล่อมเด็กของจีนก็มีการใช้บุคลาธิษฐานโวหาร อย่างเช่นการพูดถึงหิมะ ลม และข้าวสาเลีมา กล่าวเหมือนคนที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยและน่าสนใจ นอกจากนี้ เด็กจะยอมรับสิ่งธรรมชาติได้ง่ายขึ้น

จากการเปรียบเทียบการใช้โวหารในเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีน สรุปได้ว่า ทั้งเพลงกล่อมเด็กของไทยและของจีนก็มีการใช้บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร อุปมาโวหารและบุคลาธิษฐานโวหาร ทำให้เด็กสนใจและชอบฟังเพลงมากขึ้น ซึ่งเป็นความคล้ายคลึงกันของเพลงกล่อมเด็กของไทยและเพลงกล่อมเด็กของจีน ส่วนความแตกต่างกันของเพลงกล่อมเด็กของไทยและจีนคือ ในเพลงกล่อมเด็กของไทยมีการใช้อดีตพจน์โวหาร แต่ในเพลงกล่อมเด็กของจีนไม่มีการใช้อดีตพจน์โวหารแต่อย่างใด

